

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фіскальне та митне адміністрування»
на тему:
«Акцизне оподаткування в Україні: сучасний стан та напрями гармонізації в
умовах євроінтеграції»

Виконавець

студент факультету фінансів та банківської
справи

Набойченко Сергій Андрійович

Науковий керівник

к.е.н., доцент

Мартинюк Ірина Василівна

Одеса 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах євроінтеграції для України постає питання стосовно забезпечення ефективності функціонування акцизного оподаткування, яке є дієвим інструментом реалізації стратегічних цілей і завдань соціально-економічної та фінансової державної політики, чия поєднання, за умови гармонізації інтересів усіх учасників фінансового процесу, становить запоруку сталого та перспективного розвитку України.

Саме вибір європейського курсу розвитку економіки України активізував необхідність в дослідженні проблеми вдосконалення акцизного оподаткування в Україні в контексті Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, яка зобов'язує Україну гармонізувати акцизне оподаткування відповідно до вимог директив ЄС. Не дивлячись на те, що вже впроваджено цілий ряд нових положень у вітчизняне законодавство, на сьогодні все ще залишається багато розбіжностей між нормами Податкового кодексу України та директивами ЄС щодо акцизного податку.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану акцизного оподаткування в Україні та визначення напрямів гармонізації в умовах євроінтеграції.

Реалізація поставленої мети зумовила вирішення таких **завдань**:

- дослідити етапи еволюції акцизного оподаткування в Україні;
- визначити сутність акцизного податку, його основні ознаки, функції та елементи;
- проаналізувати концепцію податкової гармонізації в Європейському Союзі;
- оцінити фінансову та регулюючу роль акцизного податку в Україні;
- зробити прогнозування надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України на 2019-2020 рр.;
- розглянути зарубіжний досвід щодо оподаткування акцизним податком;

- запропонувати напрями імплементації європейських стандартів у вітчизняне податкове законодавство.

Об'єктом дослідження є процес акцизного оподаткування в Україні.

Предметом дослідження є акцизне оподаткування в Україні, його сучасний стан та напрями гармонізації в умовах євроінтеграції.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі було використано такі науково-дослідні методи досліджень: історично-діалектичний - при дослідженні етапів еволюції акцизного податку в Україні; системний підхід - під час під час дослідження сутності понять податок, акцизний податок, гармонізація; функціонального аналізу - при дослідженні фінансової та регулюючої ролі акцизного податку; структурний - під час аналізу структури надходжень акцизного податку; статистичні методи - для відображення аналізу динаміки податкових надходжень з акцизного податку; економетричного аналізу й економіко-математичного моделювання, зокрема використання регресійних моделей - з метою прогнозування надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України; метод порівняння - при аналізі європейського та вітчизняного законодавств в сфері акцизного оподаткування; абстрактно-логічний - при узагальненні дослідженого матеріалу та формуванні висновків.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти України та Європейського Союзу у сфері акцизного оподаткування, наукова періодика, монографії, наукові статті, періодичні видання, навчальні посібники, Податковий кодекс України, інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, дослідницькі, аналітичні та статистичні матеріали ОЕСР, Європейської комісії, Євростату, міністерств зарубіжних країн, інформаційні ресурси мережі Інтернет, власні аналітичні розрахунки.

Обсяг і структура дослідження. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Загальний обсяг роботи становить 130 сторінок. Основний зміст викладено на 104 сторінках. Робота містить 28 таблиць і 17 рисунків. Список використаних літературних джерел нараховує 61 найменування. Також налічується 2 додатки.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра було опубліковано 2 статті: «Прогнозування надходжень акцизного податку з палива до зведеного бюджету України» в студентський науковий збірник; «Структура надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України» в студентський науковий збірник 2019-2020 навчального року, випуск №8.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні засади акцизного оподаткування та податкової гармонізації» досліджено основні етапи еволюції акцизного оподаткування в Україні; визначено сутність податку, акцизного податку та його основні ознаки, функції та елементи; розглянуто історію становлення податкової гармонізації в Європейському Союзі.

У другому розділі «Аналіз сучасного стану та прогнозування надходжень акцизного податку в Україні» проведено оцінку фіскальної та регулюючої ролі акцизного податку в Україні; досліджено структуру надходжень акцизного податку по видам підакцизних товарів; зроблено прогнозування надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України на 2019-2020 рр.

У третьому розділі «Напрями гармонізації акцизного оподаткування в Україні в умовах євроінтеграції» розглянуто зарубіжний досвід оподаткування акцизним податком; запропоновано напрями імплементації Директив Європейського Союзу в українське податкове законодавство.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Дослідження еволюції акцизного оподаткування за всі роки незалежності України дало змогу виявити чотири основні етапи його розвитку: 1) 1992 - 1996 рр.; 2) 1996 - 2000 рр.; 3) 2000 - 2011 рр.; 4) 2011 р. - сьогодення. На кожному з

етапів було проаналізовано податкове законодавство та його вплив на розвиток акцизного оподаткування в Україні.

2. Проаналізована фіскальна та регулююча роль акцизного податку в Україні дали змогу знайти розбіжності між фактичними та плановими показниками надходжень акцизного податку та дізнатись, що за період 2012-2018 рр. фактичні надходження акцизного податку до зведеного бюджету України збільшились в 3,5 рази; оцінити вплив інфляції на реальні надходження акцизного податку і дізнатись, що за період 2012-2018 рр., надходження акцизного податку (з урахуванням інфляції) збільшились на 43%; визначити питому вагу акцизного податку в податкових надходженнях та у ВВП та розібратись з причинами зменшення даних показників в 2017-2018 рр.; виявити наявність певної періодичності у надходженнях акцизного податку протягом року; дослідити вплив сум податкових пільг з акцизного податку на втрати доходів бюджету України.

3. Розглянута структура надходжень акцизного податку по видам підакцизних товарів допомогла детальніше дослідити динаміку надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України в контексті основних груп підакцизних товарів: тютюн та тютюнова продукція, спирт та алкогольні напої, паливо та інші нафтопродукти, транспортні засоби, електроенергія. Було визначено, що в загальній структурі надходжень акцизного податку найбільшу питому вагу займають надходження акцизного податку від палива (41%), тютюну та тютюнової продукції (37%), спирту та алкогольних напоїв (15%).

4. На основі проведеного дослідження було побудовано прогноз надходжень акцизного податку в розрізі основних груп підакцизних товарів до зведеного бюджету України на 2019-2020 рр.

5. Аналіз процесів імплементації директив Європейського Союзу в сфері акцизного оподаткування у національну практику показав чіткий перелік змін, які Україна вже частково впровадила, та нововведень, які їй ще треба встигнути впровадити у зв'язку з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

АНОТАЦІЯ

Набойченко С. А. «Акцизне оподаткування в Україні: сучасний стан та напрями гармонізації в умовах євроінтеграції»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою «Фіскальне та митне адміністрування»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процес акцизного оподаткування в Україні. У роботі досліджено етапи еволюції акцизного оподаткування в Україні; визначено сутність акцизного податку, його основні ознаки, функції та елементи; проаналізовано концепцію податкової гармонізації в Європейському Союзі; оцінено фіскальну та регулюючу роль акцизного податку в Україні; зроблено прогнозування надходжень акцизного податку до зведеного бюджету України на 2019-2020 рр.; розглянуто зарубіжний досвід щодо оподаткування акцизним податком; запропоновано напрями імплементації європейських стандартів у вітчизняне податкове законодавство.

Ключові слова: податок, акцизний податок, євроінтеграція, податкова гармонізація, імплементація.

ANNOTATION

Naboichenko S.A. «Excise taxation in Ukraine: current state and directions of harmonization in the conditions of European integration»

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Finance, Banking and Insurance» under the master's program «Fiscal and customs administration»
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

The Master's qualification work consists of three chapters. The object of study is the process of excise taxation in Ukraine. In the Master's qualification work stages of evolution of excise taxation in Ukraine are investigated; the essence of the excise tax, its basis features, functions and elements are determined; the concept of tax harmonization in the European Union is analyzed; the fiscal and regulatory role of excise tax in Ukraine are evaluated; revenues of excise tax to the Consolidated Budget of Ukraine in 2019-2020 are predicted; foreign experience in excise taxation are considered; directions of implementation of European standards to Ukrainian tax legislation are determined.

Keywords: tax, excise tax, European integration, tax harmonization, implementation.